

חסדי ה' יחידה עולם אשירדו - ר' יעקב אודיע אמונתו בפי

קונטרס

אודיע אמונתו

ממעייני חיזוק ואמונה
במשנתו של מרן
הגה"צ
רבי יעקב מאיר שכטער
שליט"א

מאמר
חוזרים לחיים
לקראת יום מתן תורה

קונטרס
**אודיע
אמונתו**

ממעייני חזוק ואמונה
במשנתו של מרן
הגה"צ
רבי יעקב מאיר שכטער
שליט"א

חוזרים לחיים
לקראת יום מתן תורה

נערך ע"י צוות תלמידי חכמים
ע"פ שיעורי מורינו הגה"צ שליט"א
ולא הוגה על ידו.
להערות והארות ניתן להשאיר הודעה
ב'קול אודיע אמונתך'.

יו"ל ע"י
מפעל
"אודיע אמונתך"
להשקות צמאי אמונה וחיזוק
ממעייניו של מורינו
הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

לשמיעת כל השיחות והשיעורים
חדשים גם ישנים
וכן הודעות ועדכונים
מבית מורינו הגה"צ שליט"א
ניתן לשמוע ב"קול אודיע אמונתך":

בא"י: 08-30-20-666
ארה"ב: 605-477-7011
אירופה: 300-373-0634

© כל הזכויות שמורות

עימוד ועיצוב:
"ואנוהו"
05331.05646

תוכן הענינים

חוזרים לחיים - לקראת יום מתן תורה

- ג. השתוקקות בת חמישים יום
- ד. 'שבועות' על שום מה?
- ה. קבלת התורה היא קיום הבריאה
- ו. כך זכה האריז"ל לגודל השגתו בתורה
- ז. כגודל ההערכה כך גודל ההשגה
- ח. המלוכה שקבלנו כוללת בתוכה את חיי המלך
- יא. היש בזיון גדול מלהחליף כבוד שכזה בהבלים
- יב. הסכנה בשכחת החשיבות שקבלנו ביום זה
- יג. עיקר הצרה היא השכחה שאנו רק בדרך
- טו. דמיון בן שבעים
- טז. הפתרון היחיד ליציאה מהדמיון
- טז. וכי יתכן להתעלם מאוצרות של חיים
- יז. 'עסק' התורה - כיצד?
- יט. פירורין דנהמא דאורייתא
- כ. הראשית מורה על חשיבות
- כא. חשיבות ה'תחילה'
- כב. הלימוד הנפלא להבין 'תכלית שמים וארץ'
- כד. תן להשי"ת את ראשית יומך
- כה. השירה הנבחרת מכל השירים
- כו. בימי הספירה האחרונים - עת נעילת שער

חוזרים לחיים - לקראת יום מתן תורה

השתוקקות בת חמישים יום

"בשעה שאמר להם משה 'תעבדון את האלהים על ההר הזה' אמרו לו ישראל: 'משה רבינו אימתי עבודה זו', אמר להם: 'לסוף חמישים יום'. והיו מונין כל אחד ואחד לעצמו, מכאן קבעו חכמים לספירת העומר" (מדרש אגדה^(א)).

כלומר, כלל ישראל עומדים בבית עבדים - בארץ מצרים, משוקעים בארבעים ותשעה שערי טומאה, ומשה מכריז וקורא להם: 'בצאתכם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה', והנה הגיעה השעה ויצאו צבאות ה' מארץ מצרים באותות ובמופתים אשר לא נשמעו מעולם, עכשיו ליכם יוצא בהשתוקקות - מתי יקיים משה רבינו את דברו ויזכו לעבוד את ה' בתורה הק', כולם שואלים: 'משה רבינו - אימתי עבודה זו', והוא משיב להם 'המתינו חמישים יום, ובסוף חמישים יום ירד ה' על הר סיני בגילוי נורא לעשות אתכם לממלכת כהנים וגוי קדוש, ולתת לכם את תורתו'. כששמעו ישראל תשובה זו, התחילו מיד למנות חמישים יום בהשתוקקות נוראה ובכיסופים עצומים, 'מתי אבוא ואראה פני אלקים'.

וטעם הדבר למה נצרכו כיסופים אלו מתבאר בזוה"ק (תצוה קפג. ועוד), כי כל שפע היורד למטה צריך לעבור דרך התעוררות מהתחתונים, שישראל יעוררו את השפע הזה מלמטה על ידי מעשים טובים, אמנם בעת יציאת מצרים דילג השי"ת על הסדר והמשיך להם את האורות הנוראים באיתערותא דלעילא עם מעט מאד מעשים טובים - דם פסח ומילה^(ב), אבל מאחר שלא

א. הובא בעיטור (הל' מצה דף קלז.), תשובות הרשב"א (ח"ג סי' רפד), ר"ן (פסחים כח.) ועוד.
ב. כמו שדרשו חז"ל (רות רבה ו, א) על הפסוק (תהלים פרק קיט, סב) 'חצות לילה אקום להודות

היה זה באיתערותא דלתתא כראוי היו עליהם קטרוגים גדולים, ועל כן כשבא לתת להם את התורה הק' ציווה עליהם למנות ולספור יום אחר יום בהשתוקקות גדולה, והשתוקקות זו שהתעוררו ישראל מלמטה, היא הייתה האיתערותא דלתתא שעוררה איתערותא נוראה מלמעלה, להוריד את השכינה הק' על הר סיני, לתת לנו את התורה הק'.

שבועות' על שום מה?

את כח ספירה זו שספרו ישראל והשתוקקו לקבל את התורה, השאירו לדורות עולם. שגם בזמן הזה שאין לנו את קרבן העומר ומנחתו, אנו סופרים ומונים חמישים יום למתן תורה^(א). ולא זו בלבד אלא מובא מהרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין (מחשבות חרוץ אות י) שעל כן נקרא יום זה חג השבועות, כי כל כח יום קדוש ונורא זה הוא על ידי ההשתוקקות שמשתוקקים ישראל אחריו ומונים שבעה שבועות, ועל ידי ספירה זו נזכה לקבלת התורה ביום החמישים.

כי מתן תורה לא היה לשעתו בלבד, אלא בכל שנה מחדש מתעוררת מחדש הארה נוראה זו של מתן תורה, והשי"ת נותן לכל אחד ואחד בפרטיות

לך על משפטי צדקך' וזה לשונם: 'משפטים שהבאת על המצריים וצדקות אשר עשית עם אבותינו במצרים, שלא היו בידם מצוות להתעסק בהם ויגאלו, ונתת להם שתי מצות שיתעסקו בהם ויגאלו, ואלו הן דם פסח ודם מילה'.

ג. כמובא שם בעיטור וזה לשונו: 'מכאן קבעו חכמים לספור העומר בזמן הזה, שהרי עכשיו אין אנו מביאין לא קרבן ולא עומר, אלא שאנו מחשבין יום למתן תורה כמו שישראל מנו באותה שעה'. וכלשון ספר החינוך (מצוה שו) 'ומפני כן כי היא כל עיקרן של ישראל ובעבורה נגאלו ועלו לכל הגדולה שעלו אליה, נצטוינו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, כעבד ישאף צל וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא. וזהו שאנו מונין לעומר, כלומר כך וכך ימים עברו מן המנין, ואין אנו מונין כך וכך ימים יש לנו לזמן, כי כל זה מראה בנו הרצון החזק להגיע אל הזמן, ועל כן לא נרצה להזכיר בתחילת חשבוננו ריבוי הימים שיש לנו להגיע לקרבן שתי הלחם של עצרת'.

את התורה הק' [כמו שמתבאר בדברי הזוה"ק (אמור צח.) בתיקוני חג השבועות], וכשם שבמתן תורה גילה השי"ת למשה רבינו כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, כך בכל שנה ושנה בפרטיות יורדים ונמשכים לעולם החידושי תורה העתידים להתחדש בשנה זו, כל נקודה של תורה שהאדם עתיד לדעת בשנה זו, יורדת ונמשכת בחג השבועות.

והכל תלוי בכח אותה השתוקקות שהוא משתוקק בימים אלו לקבל את התורה, ומחשיב ומייקר את התורה הק', ומתוך כך סופר יום אחר יום, ספירה אחר ספירה, 'מתי אוכל לקבל את התורה הק', מתי אזכה לקבל איזה הארה של תורה, איך אוכל לזכות לדבר דיבור של תורה'...

קבלת התורה היא קיום הבריאה

ולא כלל ישראל לבדו נתקנו בתורה הק', אלא כל העולם כולו נתקן ביום הזה של חג השבועות, כמו שאמרו חז"ל (שבת פח.) על הפסוק 'ארץ יראה ושקטה', שעד מתן תורה היה העולם ירא וחרד שמא לא יקבלו ישראל את התורה ויחזור לתוהו ובוהו^(ד). וגם זה נמשך בכל שנה ושנה, כי ביום הזה נמשך קיום כל העולם כולו. ביום הזה מתגלה מחדש אותו 'תאיר ארץ בכבודך' שהתגלה במתן תורה.

והכל תלוי בנו. כמה נכסוף ונשתוקק אחר התורה הק'. כמה נתגעגע אחר התורה הק' ונתינתה מסיני. כמה נשתוקק אחר כל דיבור של תורה. כמה נדע ונאמין בגדולת התורה הק'. לדעת שהארת הקדושה בכל העולמות תלויה בקבלת התורה הק'. וזו היא תקוותינו ותיקון נפשינו והצלחתינו. 'דאס איז

ד. וזה לשונו: 'אמר חזקיה, מאי דכתיב 'משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה' אם יראה למה שקטה ואם שקטה למה יראה, אלא בתחילה יראה ולבסוף שקטה, ולמה יראה, כדריש לקיש, דאמר ריש לקיש מאי דכתיב 'ויהי ערב ויהי בקר יום הששי' ה"א יתירה למה לי, מלמד שהתנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית, ואמר להם אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו'.

יעדער איינעמס תיקון. מיר האבן נישט קיין אנדערע תיקון. דאס איז דער אמת'ע תיקון, און דאס איז אונזער הצלחה'.

כך זכה האריז"ל לגדול השגתו בתורה

וכל כך גדלה מעלת ההשתוקקות אחר דברי תורה. כי הנה בכל העולם ידועה עוצם גדולתו של האר"י זכרוננו לברכה, שגילה סודות נוראות בכבשוננו של עולם שלא נתגלו מימי קדם. וכמובא בשל"ה הק' שמיום שנברא העולם לא היה רשות לשום נברא לגלות סודות נפלאים כמו האר"י הק'. ובאמת כל מה שגילה לא היה אלא על קצה המזלג ממה שהשיג. כמובא בפרי עץ חיים (שער ק"ש שעה"מ פ"א) שהעיד על עצמו שבכל פעם שהוא שוכב לישן נוטלים מלאכי השרת את נשמתו, מטיילים עמה במתיבתא דרקיעא, ומגלים לו רזי תורה שלא נשמעו אף בימות התנאים, עד שבשינה אחת של יום השבת השיג השגות נוראות בפרשת בלעם שגם אם ידרוש בהם שמונים שנה לא יוכל ללמדם^(ה).

והנה הוא העיד על עצמו (הובא בהקדמה לספר חרדים) שלכל מדרגות אלו וכל ידיעות אלו בתורה הק' לא זכה אלא בזכות שמחה של מצוה. כלומר שהחשיב

ה. וזה לשונו: 'פעם אחת בשבת פרשת בלק נכנס אצלו החסיד הקדוש כמוהר"ר אברהם הלוי, ומצאו ישן שינת הצהרים וכו', ומצאו שהיה מרחיש בשפתיו בתוך השינה, והלך והטה את אזנו על גבי פה האר"י ז"ל לשמוע מה שהוא מדבר, ובתוך כך ניעור הרב משנתו, וראהו עומד על גביו. אמר לו הרב, מה אתה רוצה בכאן. אמר לו ימחול לי האדון שראיתי לכבוד תורתו מרחיש בשפתיו, והייתי את אזני כדי להקשיב מה שמדבר הרב. אמר לו האר"י ז"ל, תמיד כשאני ישן, נשמתי עולה למעלה דרך שבילים ונתיבות הידועים לי, ומלאכי השרת באים כנגדי, ומקבלים נשמתי ומביאים אותי לפני מטטרו"ן שר הגדול, והוא שואל אותי לאיזה ישיבה אני רוצה לילך כנ"ל, ובאותם הישיבות מוסרין לי רזי וגנוזי התורה אשר מעולם לא נשמעו ולא נודעו אף בזמן התנאים ע"ה. אמר לו כמהר"ר אברהם הלוי, ולא יגלה לי הרב מה שלמדו לו עתה בזה הפעם. התחיל הרב ע"ה לשחק ואמר, אני מעיד עלי שמים וארץ אילו הייתי דורש שמונים שנה רצופים בלי גוזמא, לא יכולתי לסיים מה שלמדתי בזה הפעם בפרשת בלעם והאתון.

כל נקודה של מצוה וכל נקודה של תורה, על כל נקודה שזכה לדעת מרצון השי"ת היה שש כמוצא שלל רב, ועל כן זכה לידיעות נוראות כאלו. כי יסוד זה הוא כלל בכל דבר שבקדושה: אם האדם שמח בו ומתגעגע אחריו יש לו אותו, 'אויב ס'איז דיר חשוב האסטו דאס. האסט דאס גאר עפעס אנדערש...'. ומכלל הן אתה שומע לאו ח"ו.

ואת זה עלינו לעורר בעצמינו לקראת יום השבועות, לחדש בלבנו את חשיבות התורה הק', שמהיום והלאה יהיה לימוד התורה חשוב אצלי. קיום התורה יהיה חשוב אצלי. והיא תהיה בדין קדימה לכל דבר בחיי. כל דבר שאני עושה יהיה מרכבה לתורה הק' ולמצוותיה. אלו הם חיים אמתיים בזה ובבא. כי כשהאדם אינו דבוק בתורה הק' ואינו מעמיד את כל חייו להיות מרכבה לתורה ולמצוותיה אזי כל חייו אינם אלא הבל הבלים. רק כשהוא דבוק בתורה הוא דבוק בחיים טובים. 'דענצמאלט הייסט געלעבט חיים טובים אויף די וועלט און חיים טובים אף יענע וועלט...'.

כגודל ההערכה כך גודל ההשגה

ולבאר את סגולת השתוקקות זו, נצייר לעצמינו משל. מלך אדיר וחכם רצה למסור את המלוכה לבנו, מובן שבשעה שמוסר לו את המלוכה הוא מלמדו את יסודות המלכות ותכסיסי מלחמה. וביותר את נימוסי המלכות - איך להתנהג במלכותו, להאהיב את עצמו על בני המלוכה ובד בבד להשליט מוראו עליהם שלא ימרדו בו, ואם ח"ו יקשרו קשר מרידה, הוא מגלה לו דרכים איך להשמר מזה, ואיך להשיב לעצמו את כתר המלוכה. וכהנה וכהנה כל כללי המלוכה.

והנה - נצייר לעצמינו - בן המלך מקבל עצות אלו בכתף סוררת, הוא סבור שהוא מבין בחכמתו איך להנהיג את המלוכה ואין לו צורך בעצות אביו ובהדרכתיו. בן כזה הוא הרי ממש 'בן כסיל תוגת אמו' (משלי י, א), והאב מלא

צער ודאגה מה יהיה עם בנו ועם המדינה שהתייגע עליה כל כך, ומרירותו היא איומה ונוראה.

אבל אם הבן מקבל בשמחה את דברי אביו, מייקר ומכבד כל דיבור ודיבור כמוצא שלל רב, מתבונן בדבריו ויודע את מעלת ערכם, יודע שאביו מלך ותיק וחכם שכבר יושב על כסאו ימים רבים ומוסר לו עכשיו כללי זהב איך להחזיק במלכותו לדורות, ואכן הוא מתנהג בדרכים אלו שלימדו אביו ותופס את המלוכה כראוי. הרי הוא בוודאי 'בן חכם ישמח אב' (שם), ואביו שמח לתת לו את המלוכה בשלמות, לא רק כדי להחזיק את המלוכה במשפחתו ולשם כבוד ושעשועי אב, אלא הוא מרגיש באמת איך בנו יושב על כסאו ועל ממלכת אבותיו, ולכן מוסר לו עוד ועוד סודות והדרכות בחיי המלכות ואינו מכסה ממנו שום דבר.

כך הוא בחג השבועות. ביום הזה מסר לנו השי"ת את המלוכה למשול בכל העולמות. ואת כתר מלוכה זה מסר לנו - בשר ודם בני תמותה, השי"ת נתן לנו במתנה את התורה הק' ואת סודותיה, שבתורה זו ברא את כל העולמות והניח בה את הסוד של בריאת כל העולמות ואת תכלית בריאתם, ואת אותה מלוכה יקרה מפז נתן לנו בני ישראל לבדינו.

המלוכה שקבלנו כוללת בתוכה את חיי המלך

וכמובא בסיפורי מעשיות (מעשה יג) מעשה נורא שחתם בה רבינו ז"ל את סוד הכתרה זו שהכתיר השי"ת את עם ישראל להיות ממלכת כהנים, ואת מה שיעבור עליהם כשיפלו ממלוכה זו עד שיעלו ויחזרו אליה בשלמות בביאת גואל צדק. וזה לשונו: 'מעשה פעם אחת היה מלך והיה לו בן יחיד, ורצה המלך למסור המלוכה לבנו בחייו'. המלך, מרמז בפשטות על מלך מלכי המלכים שרצה לתת את המלוכה לישראל שנאמר בהם 'בנים את לה' אלהיכם' (דברים יד, א), ורצה להכתירם בכתר מלוכה, כמו שהודיע לנו קודם קבלת התורה (שמות יט, ה) 'והייתם לי סגולה מכל העמים'.

ולא זו בלבד שמוסר לנו את המלוכה - שכל הנהגת העולם תהיה תלויה במעשינו, אלא שמסר לנו מלוכה זו בחייו [כמובא שם בסיפורי מעשיות], כלומר שהכניס בה את חיותו הק' שמחיה את כל העולמות. את הכל הכניס השי"ת בתורה הק', וכשאנו עוסקים בתורה אנו נכללים בחיות עליונה זו.

וכמובא ביתר הרחבה בליקו"מ (סי' נו), שהנה השי"ת הוא חי החיים (תיקו"ז תיקון סט קטו), כלומר חיות שהיא בלי שום גבול ומידה, חיות שאין שום בריה יכולה להשיג בדרך הטבע, בהיות שאנו מוגבלים ואין אנו יכולים להשיג חיות שהיא בלי גבול, אכן מחמת שרצה להנחיל לנו חיות זו - שגם בניו אהוביו יזכו לחיות חיים מעין חיים אלו, לכן נתן לנו ברחמיו את התורה הק' וצמצם בה כביכול את חיותו ית' בהשתלשלות מדרגה אחר מדרגה עד שגם בני אדם קרוצים מחומר יוכלו להשיג ולקבל איזה חלק מחיותו ית'.

ובזה שאנו אחוזים בחיות זו, אנו מחוברים באחדותו ית' בלי גבול ממש. כמובא על הפסוק 'יעקב חבל נחלתו' (דברים לב, ט), שכשאנו נאחזים בחבל הקדושה, אנו מנענעים אותו עד לגבהי מרומים⁽¹⁾. וכך הוא בעסק התורה, כשאנו עוסקים בתורה הק' - גם כשעוסקים בה בתכלית הקטנות וגשמיות השכל, בכל זאת אנו נאחזים בשורש התורה הק' האחוזה ודבוקה בו ית', ובזה אנו נאחזים בחיותו ית' ממש כביכול.

ועל זה אמר הכתוב (משלי ח, לה) 'כי מוצאי מצא חיים', כלומר, שלמה המלך קרא ברוח קדשו על התורה הק', שמי שמוצא אותה ועוסק בה הוא מוצא חיים נצחיים, מציאה נפלאה ורכוש עצום שאין כדוגמתו בכל הבריאה

1. וזה לשון השל"ה (תולדות אדם, בית דוד פי"ז): 'יעקב חבל נחלתו - כחבל הזה שקשור למעלה והאוחזו למטה ומנענע אזי הנענוע הולך למעלה, ואם מקשר עצמו בסטרא דימינא בצד הקדושה אזי בעצם מוריד הקדושה והשפע טוב, ואם מתקשר בסטרא דשמאלא צד הטומאה, אזי בעצם מוריד הטומאה וגורם רע לעצמו, ואז מחבל נחלתו נעשה חבל על דאבדין'. וראה עוד במדרש רבה (במדבר ז, ט) שדרשו פסוק זה 'אני נטלתי יעקב לנחלה והוא היה חלקי לפי שהיה זרעו דומה לחבל שהוא משולשל זה בזה, שהיו כולם מיוחסים בני אבותיהם'.

כולה, חיים נצחיים מהשי"ת לבדו^(ז). 'ס'איז דאך א מורא'דיגע מציאה, א געוואלד'יגער רכוש...'.
 ועל חיים אלו אמר הכתוב (משלי ד, כב) 'כי חיים הם למוצאיהם', ודרשו חז"ל (עירובין נד.) 'למוציאיהם בפה', כלומר שכשהאדם יושב ומוציא בפיו את דיבורי התורה הק' הוא הוא זוכה לחיים אלו. 'אגעוואלד'יגע זאך. אגעוואלד'יגע זאך. אגעוואלד'יגע מתנה אויף דער וועלט - וואס מיר פארמאגן'.

וכמובא שם בליקו"מ שמלוכה זו שנתן לנו בחייו הם חיים של מלכות נצחית שהאדם נעשה מלך על עצמו ועל חלקו בעולם, ומכאן הוא זוכה למסור מלוכה זו להשי"ת לבדו. כי התורה היא כח המלוכה כמו שדרשו חז"ל על הפסוק (משלי ח, טו) שאמרה תורה 'בי מלכים ימלוכו' - שהעוסק בתורה נקרא מלך (גיטין סב.). וכשלומד את התורה הק' כראוי, הוא מוסר את המלוכה להשי"ת לבדו, שלא ליטול לעצמו את הכבוד והמלכות בעולם אלא להעלות ולקשר את כל מלכותו להשי"ת לבדו שיהיה למלך על כל הארץ, כמו שנאמר 'והיתה לה' המלוכה'^(ח) (עובדיה א, כא).

- ז. כמובא בליקו"מ (סי' כא) וזה לשונו: 'חיים נצחיים הם רק להשם יתברך כי הוא חי לנצח, ומי שנכלל בשורשו דהיינו בו יתברך הוא גם כן חי לנצח, כי מאחר שהוא נכלל באחד והוא אחד עם השם יתברך, הוא חי חיים נצחיים כמו השם יתברך'.
- ח. ואיך זוכים למלכות דקדושה - ע"י התורה הקדושה, כפי שכתב רבינו בהמשך המאמר. התורה הקדושה מגלה את רצון ה', וגם את כל העולמות ברא הקב"ה ע"י התורה הק'. כי כשלומד תורה הוא נעשה בבחי' מלך, כמו שנאמר על התורה הק' "בי מלכים ימלוכו וגו' בי שרים ישורו" (משלי ח, טו-טז) - המלכים מקבלים מלכותם מהתורה, והשרים מקבלים את השררה מהתורה - כשאדם אחיד באורייתא הוא אחוז במלכות השי"ת, והוא מלך ממש. וזה סוד 'מאן מלכי רבנן', ו'רבנן איקרו מלכים' (גיטין סב.), והוא מהפסוק הנ"ל "בי מלכים ימלוכו". כי בכח התורה אפשר למשול הן באתגליא והן באתכסיא. וכאשר נעשה מלך באתגליא הוא יכול להשפיע לאחרים, כי מקבל דעת וחכמה איך להאיר אלקות בזולת, במלכות ועוז דקדושה. ועל הפסוק "ה' עוז לעמו יתן" (תהלים כט) מתרגם התרגום: "קודשא בריך הוא אורייתא לעמא יהב", כי התורה היא עוז, ועל ידה מקבלים גם כוח של מלכות (אוסף אמרים תורה עמ' קב).

ואם אמנם כשאנו עומדים בזה העולם אין לנו את היכולת להשיג ולטעום את טעם מלוכה זו שהאדם מעלה את כל מלכותו להשי"ת לבדו, ואין לו שום שלטון וממשלה על עצמו ועל אחרים אלא הוא בטל ומבוטל לפני השי"ת לבדו, אבל לעתיד לבוא שיעלו מושיעים בהר ציון והיתה לה' המלוכה בוודאי נוכל לטעום טעם זה.

היש בזיון גדול מלהחליף כבוד שכזה בהבלים

כשהאדם זוכה וטועם את טעם ערבות התורה הק', להיות דבוק בחי החיים ממש כביכול, הוא טועם את מאמרי חז"ל 'אין כבוד אלא תורה' (אבות פ"ו מ"ג), 'אין חיים אלא תורה' (ברכות לב:). כי באמת התורה הק' היא הכבוד של כל העולמות כולם, כמו שנאמר (ישעיהו מג, ז) 'כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו', כלומר כל הבריאה אינה אלא בשביל כבודו יתברך וכבוד התורה הק' שהיא תכלית בריאת כל העולמות, כמו שאמרו חז"ל (בראשית רבה א, ד) שהבריאה לא הייתה אלא בשביל התורה שנקראה ראשית, נמצא שהתורה הק' היא הכבוד של כל העולמות כולם, וממנה נמשך הכבוד לכל חלקי העולם, ועל אחת כמה וכמה למי שדבוק בתורה, שעל ידי זה הוא דבוק כביכול בכבודו של מלך מלכי המלכים בעצמו.

ולהיפך - כשהאדם אינו מייקר כראוי את הכבוד הנורא הזה שהכתיר אותו מלך מלכי המלכים לתת לו את התורה הק' - שיהיה דבוק בכבודו של עולם, והוא מחליף כבוד זה בדברים בטלים הרי הוא ממש בזיון נורא למלך מלכי המלכים.

'ס'ליגט' א תורה וואס דאס איז דער כבוד פון כל העולמות כולם. דאס איז דאך דער גרעסטער כבוד פון דער מענטש אליין - אז ער איז דבוק צו אזא כבוד פון השם יתברך. און מ'פארבייט דאס איבער אויף דברים בטלים ומבוטלים, לא שרירין ולא קיימין, כליון ואבדון רחמנא ליצלן. כליון ואבדון כפשוטו. דאס בייט מען איבער פאר די תורה וואס דער אויבערשטער אליין

האט אונז געגעבן. שעמסט'זיך נישט צו מזלזל זיין אין אזא זאך? שעמסט'זיך נישט צו מזלזל זיין אין אזא זאך?...'

[מונחת לפנינו תורה שהיא הכבוד של כל העולמות כולם. והיא הכבוד הגדול ביותר של האדם עצמו. להיות דבוק בדבר שהוא כבוד השם יתברך. והנה הוא מחליף אותו בדברים בטלים ומבוטלים, לא שרירין ולא קיימין. כליון ואבדון רחמנא ליצלן. כליון ואבדון כפשוטו. אותם הוא מחליף בתורה שהשם יתברך בעצמו נתן לנו. האינך מתבייש לזלזל בדבר כזה? האינך מתבייש לזלזל בדבר כזה?].

הסכנה בשכחת החשיבות שקבלנו ביום זה

ולכן יום מתן תורה נקרא 'יום הביכורים' (במדבר כח, כו), וכמובא בזוה"ק (רע"מ פנחס רנג.) שהוא מלשון בכורה. שביום הזה נקראו ישראל בכורים שהוא לשון עליונות ומלוכה, כמו שנאמר (תהלים פט, כח) 'אף אני בכור אתנהו עליון למלכי ארץ'. נמצא שיום מתן תורה נקרא על שם החשיבות שבני ישראל נעשו חשובים, כביכול השי"ת נעשה חשוב בעולם. והתורה הק' קיבלה חשיבות מיוחדת - שעל ידה מתקשרים ישראל להשי"ת. 'א טאג פון חשיבות. וואס אידן זענען געווארן חשוב. דער אויבערשטער איז געווארן חשוב...'

כי עיקר ההכנה לקבלת התורה הוא שיחקוק בליבו שבכל פניה שפונה צריך ליתן דין קדימה לתורה הק'. ולעומת זאת הצרה הגדולה ביותר שיכולה ליפול על האדם הוא כששוכח חשיבות זו ואינו זוכר שאין שום חשיבות ותועלת בעולם מבלעדי התורה הק', אין שום דרך לחיות את העולם הזה ולצאת ממנו בשלום בלי הדרך שסוללת התורה הק', וכשאנו יודע את החשיבות של התורה הק' הוא משול לחייתו יער ממש רח"ל והוא הולך לכליון ואבדון ממש, וכמו שנתבאר שאין נצחיות אלא להשי"ת לבדו, וכל חיי האדם הם לפי מה שהוא מחשיב את התורה הק', עוסק בה אוהב אותה ומסדר את אורחותיו על פיה.

כי התורה קדמה לעולם (כמובא בפסחים נד.) והיא החשיבות של כל הבריאה, וכשאנו אחוזים בתורה הק' הרי אנו אחוזים בחשיבות של כל הבריאה, וכל מעלתינו להיות עם סגולה תלויה ועומדת בבחירה שלנו - אם נבחר להיות דבוקים ואחוזים בתורה הק' ולהחשיב אותה כראוי לה, הרי אנו חשובים בחשיבות התורה הק'. 'מיר זענען איינס מיט די תורה, די זעלבע חשיבות, עם סגולה, עם סגולה...'

גם בזמן הזה שהתגבר טמטום הלב, אבל אנו מאמינים בני מאמינים וקיבלנו מסיני את מעלת התורה וחשיבותה, ויש לנו את היכולת והכח לעורר אמונה זו בלבבינו מדרגה אחר מדרגה, כמובא בדברי רבינו ז"ל (ליקו"מ צא), על הפסוק (שמות יז, יב) "ויהי ידיו אמונה עד בוא השמש", שצריך תחילה להאיר את האמונה בכל מעשי ידיו, וברבות הימים תאיר לו אמונה זו כאור השמש ממש.

וכן מובא על הפסוק (דברים ד, לט) 'וידעת היום והשבות אל לבבך', שתחילה צריך האדם לחקוק ידיעה זו בדעתו כי ה' הוא האלקים ואין עוד מלבדו, ועל ידי זה יוכל להשיב את הדבר אל לבו, להתעורר בפועל באמונה זו שאין עוד מלבדו. וכך הוא בתורה הק' - תחילה יעורר בנפשו ידיעה זו, להזכיר לעצמו שוב ושוב את מתן תורה ואת הבחירה הפלאית אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו - תורת חיים, ועל ידי זה יתעורר לבו באמונה זו.

עיקר הצרה היא השכחה שאנו רק בדרך

וכמו שפתח רבינו הק' את ספרו הנורא 'סיפורי מעשיות', בלשון זו: 'אויפן וועג האב איך דעציילט א מעשה' [-בדרך סיפורי מעשה]. כלומר, מעשיות נוראים אלו כולם מדברים מהדרך בה אנו הולכים בעולם, דרך

שהתחילה בשעה שירד לעולם הזה, ואין אדם יודע מתי יסיים את דרכו^ט. כמו שאמר שלמה המלך (קהלת ט, יב) 'כִּי גַם לֹא יָדַע הָאָדָם אֶת עָתּוֹ, פְּדָגִים שְׁנֵאֲחָזִים בְּמִצּוֹדָה רָעָה וְכִצְפָּרִים הָאֲחָזוֹת בְּפֶחַ כָּהֶם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם לַעֲת רָעָה כְּשֶׁתְּפּוֹל עָלֵיהֶם פֶּתָאם'... 'מִיר זַענען אִין מִיטן וועג, און ס'איז נישט קיין לאנגע וועג. מ'וויסט נישט אוי ענדיגט זיך די וועג. קיינער ווייסט נישט. כך גזרה חכמתו יתברך אז א מענטש זאל נישט וויסן'.

והעלמה זו גורמת, שאם האדם אינו סולל את דרכו באור התורה הק' לדעת שכל פניות שהוא פונה לא יהיו אלא לימינה של תורה, הוא מאבד עד מהרה את דרכו וקובע את מקומו בין מהמורות הדרך, בין תקלה לתקלה ובין מכשול לרעהו, עד שבפתע פתאום הוא מוצא את עצמו מסתלק מהעולם ורואה את גודל שברונו - איך הלך אחר יצרו כסומא ההולך אחר הפתי עד שהביאו לשאול תחתיות ממש.

לכן ראשית דעת היא שיזכור בפשטות שהוא עומד בדרך, ובכל יום הוא עובר חלק מהדרך שקצב לו השי"ת להשלים את תיקון נפשו, ועל ידי זה יזכור ללכת ולפנות תמיד בדרכי התורה הק', להסתכל בכל דבר מה מצווה התורה הק' ומה רצון השי"ת בכל מעשה, ובזה הוא הולך בדרך של חיים נצחיים.

ט. רבינו הק' אמר: 'אין וועג האב איך דערציילט א מעשה' [- בדרך ספרתי מעשה], שנפקח את העינים. שנדע מהיכן באנו, ומה עלינו לעשות כאן, ולמה צריכים אנו לכסוף ולהשתוקק. וכך אנו יודעים פשט בבריאה, למה נבראנו ומה עלינו לעשות, ולמה עלינו להגיע. שזה ההיפך מקליפת עמלק - 'אשר קרך בדרך', צינך [מלשון צינה]. קרר אותך. טמאך. באמצע שאנו נמצאים במשימה כזאת, דוקא אז בא עמלק... באמצע הדרך הטובה בה אנו הולכים ומתקדמים - דוקא אז הוא בא לטמא אותנו, הוא משליך אותנו למקרה, להיפך ההשגחה, לספקות ולבלבולים. רבינו הק' רוצה לפתוח את עינינו, ולכן הכריז: 'אין וועג האב איך דערציילט א מעשה...', כל הליקוטי מוהר"ן הוא מעשה אחד ארוך, שממעשה זה נוציא מסקנה טובה ומועילה, שבאמצעותה נדע ונבין מה נעשה בעולם הזה, ולמה צריך להגיע בעולם הזה, ושהפחים יוקשים לא יצודו אותנו באמצע דרכנו (משתה היין תשסז).

דמיון בן שבעים

וכמובא בגמרא (חולין נח:): מעשה פלא על מריבה שפרצה בין בקא לבקתא (מין זכוב וזוגתו). וכך מספרת הגמרא; ששבע שנים מרדה הבקתא בבקא על שנודע לה כי באחד הימים ראה אדם שמן שעלה מהמרחץ וישב עליו ומצץ את דמו לתאבון ולא קרא לה להשתתף עמו בסעודתו, ועל כך מרדה בו שבע שנים. והקשו שם בגמרא והלא אין מין זה חי יותר מיום אחד, ותירץ אביי שאכן לא מרדה בו אלא זמן מועט, אלא שבערך מידת הזמן שהם חיים נחשב זמן זה כשבע שנים. כלומר, זכוב זה חי יום אחד בלבד ובדמיונו הוא מדמה כאילו הוא חי שבעים שנה, בהם יש לו זמן לריב על דא ועל הא.

ואם אמנם בוודאי בכל מאמר חז"ל טמונים סודות עצומים, וביותר בדברי אגדה שהטמינו בהם סודות נוראים עד שאיתא בספרים הק' שסודות נעלמים אלו הם למעלה מהסודות שנתבארו בזוה"ק, עמוק עמוק מי ימצאנו, ורק לעתיד לבוא יתגלו לנו פנימיות לימודים אלו, אבל בוודאי העבירו דברים אלו לנו ולדורותינו כדי שגם אנחנו נוציא מהם דרכי מוסר והנהגות ישרות.

ואם נשים לב למעשה זה של שני הזכובים, נוכל ללמוד את ההבל והדמיון של ימינו. שבאמת כולם אינם אלא כצל עובר, 'והלוואי כצילו של כותל או כצילו של אילן, אלא כצילו של עוף בשעה שהוא עף', שנאמר (תהלים קמד, ד) 'אדם להבל דמה ימיו כצל עובר' (בראשית רבה ויחי צו, ב), ותחת שימלא האדם ימים קצובים אלו בתורה ותפילה שיעמדו לו לנצח נצחים, הוא בוחר להעבירם בקטטה ומריבה ולמצוץ את דם חבריו.

הפתרון היחיד ליציאה מהדמיון

ואין דרך להנצל מדמיון כוזב זה אלא על ידי הדבקות בתורה הק', כי כשהאדם דבוק בתורה הק' הוא דבוק בנצחיות, במתנה שאין כמותה, כמו שנאמר (משלי ג, טו) 'יקרה היא מפנינים וכל חפצין לא ישוו בה', ויש לדרוש

את לשון חפץ מלשון השתוקקות ורצון, שכל הרצונות וההשתוקקות שבעולם אינם עולים למאומה נגד החפץ והשתוקקות שצריך האדם להשתוקק לתורה הק', 'אלע חפצים וואס איז נאר דא במציאות - לא ישוו בה - צו דעם 'חפץ' וואס מ'דארף האבן צו די הייליגע תורה'.

וכמו שדרשו חז"ל (חגיגה ט:): על הפסוק 'ושבתם וראיתם וכו' בין עובד אלהים לאשר לא עבדו' (מלאכי ג, יח), ששניהם צדיקים גמורים אלא 'אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד', כלומר שהרגילות הייתה לחזור על לימודם מאה פעמים כדי שיחקק היטב בזכרוננו, ועל כן אם כבר חזר עליו כראוי וזוכר אותו כדבעי ובכל זאת מוסיף ומשנן את תלמודו בזה ניכר שהוא אוהב את התורה ואינו רוצה להפרד ממנה, זה הוא עובד אלקים, שעליו מודיע הנביא שרק לעתיד נראה את מעלתו⁽¹⁾.

וכי יתכן להתעלם מאוצרות של חיים

לעומת זאת כשהולך אחר דמיונות העולם הזה ואינו דבוק בתורה ולא משתוקק אחריה הוא בזוי ומבוזה בצורה שאין לשערה, כמו שאמרו במשנה (אבות פ"ו מ"ב) 'אמר רבי יהושע בן לוי בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב

י. כן פי' בתניא (פרק טו). וכמו שתמיהו שם בגמרא: וכי משום אותה פעם יקראו לו 'לא עבדו', והשיבו: צא ולמד משוק של חמרין - שדרך לשכור סוס לעשר פרסאות, ועל כן לשכרו לעשרה פרסאות עולה זוז אחד, ואחד עשר פרסאות בשני זוזים. כי מאחר שמוסיף על המנהג משלם עוד זוז שלם. והפירוש ע"פ סוד הוא, לפי מה שגילה האר"י הק' (בעץ חיים שער טו פרק ו), שעד מאה שולט השר של שכחה, ואילו במאה פעמים ואחד, כבר אינו שולט השר של שכחה עיי"ש. אולם ע"פ פשט ניתן לבאר, שמכיון שהוא נאחז בדיבור דקדושה ואינו מרפה ממנו, גם לאחר שכבר למד מאה פעמים והבינו היטב וכבר מונח אצלו בזכרון - עם כל זה הוא אוחז בדיבורי התורה ודבוק להשי"ת בדיבור הזה ששונה בפעם המאה ואחד, זה נקרא עובד ה'. עד כדי כך שהקודמו נקרא 'לא עבדו' ביחס אליו (עיין בסה"ק תניא ליקוטי אמרים פ' ט"ו). ואשרי האדם השוקד על התורה תמיד, שע"י כך אינו מש לעולם מהשי"ת, כי הרי הקב"ה מלובש כביכול בתורתו הק' כמובא בחז"ל (שמו"ר לג, א): "מכרתי לכם תורתי - כביכול נמכרתי עמה", היינו שמי שיש לו את התורה יש לו את הקדוש ברוך הוא (ונכתב בספר ח"ב סמ' קב).

ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה, שכל מי שאינו עוסק בתורה נקרא נזוף [-מאוס ומנודה], שנאמר 'נזם זהב באף חזיר וכו'', ואומר 'והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות' אל תקרא חרות אלא חירות, שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה, וכל מי שעוסק בתורה תדיר הרי זה מתעלה'.

כלומר, הנה נותנים לו נזם זהב - חיים מאירים וזכים באור התורה הק', והוא אינו מתנאה בהם להתעטר בכתר מלוכה אלא מחטט בו באשפתות. מתהלך מבטלה לבטלה ומתאוה זו לתאוה אחרת. הרי כל עוור יכול למשש בידיים כמה אמת ויציב בזיון זה. 'ביסטו דאך א בזוי ומבוזה. ביסט דאך א הפקר יונג. ס'ליגט דא חיים. היש לך בזוי ומבוזה כזה'.

וביותר הדברים אמורים בדורינו שהספרים מצויים לכל דורש, בכל רגע יכול האדם לעסוק בתורה, אם בחומש אם בגמרא, אם בעיון הלכה ואם בקיצורי הלכות, ספרים רבים בלי שיעור, ואם עדיין האדם מתעסק בדברים אחרים, הרי זה זלזול עצום בתורה הק', שמחליף את הדבר היקר מכל הון דעלמא בעד הבל הבלים שאין בו ממש. ס'וואלגערט זיך. ס'וואלגערט זיך. ס'איז דא חומשים און גמרות, מיט ש"ס ופוסקים. און דא נעמטמען פארבייט'ן. מ'דארף זיך מעורר זיין. מ'דארף זיך שעממען אויף זיך. מ'זאל נישט זיין קיין נזוף. מ'זאל נישט זיין קיין נזוף. ס'איז א שאד יעדע רגע. יעדע רגע (יא).

'עסק' התורה - כיצד?

וגם בשעה שהאדם אינו יכול לעסוק כלל בתורה, כגון כשהולך בדרך או בשכבו ובקומו וכדו' - גם אז יכול האדם בכח המחשבה למלא כל רגע באור

יא. תרגום ללשוה"ק: 'התורה מונחת לפנינו. אנו מוקפים בחומשים ובגמרות. בש"ס ובפוסקים. ואנו מחליפים אותם. אנו צריך להתעורר. אנו צריכים להתבייש מעצמינו. שלא נהיה 'נזוף'. שלא נהיה 'נזוף'. חבל על כל רגע. על כל רגע'.

התורה הק'. להיות שקוע בתורה הק' ולהכלל בה ממש. כמובא מהגר"א (או"ח סי' מד סק"ד) שצריך לברך ברכות התורה אפילו על הרהור בדברי תורה, כי הרהור בתורה הוא חלק מעסק התורה (יב).

ועוד מעלה יש בזה, שכשמהרהר תמיד בתורה הוא מראה שהיא עסקן ועיקר עבודתו, כמובא בספרים הק' (עיין ב"ח או"ח סי' מז, דרך פיקודין עשה ה, חלק הדיבור ועוד) על לשון הברכה 'לעסוק בדברי תורה', שלימוד התורה צריך להיות בדרך של עסק, שהוגה ועוסק בה תמיד ולא רק כשהספר פתוח לפניו.

וכמו שראיתי באיזה ספר על אחד מתלמידי החזון איש, שהעיד על עצמו שמיום שמלאו לו עשרים שנה לא פסק מלעסוק בתורה. וכשתמהו איך הגיע לשקידה זו, השיב שתמיד היה ראשו מונח בלימוד שעסק בו ולא הסירו מדעתו עד שלמד לימוד אחר. כשעסק באיזה סוגיא והוצרך לצאת מבית המדרש לא הפסיק להרהר בסוגיא זו, בצאתו לשוק ובבואו לביתו, באכלו ובהילוכו, בשכבו ובקומו - תמיד היה חוזר ומהרהר במה שלמד, מתבונן מה נתחדש לו באותה סוגיא, ואיזה ידיעה בתורה נוספה לו, איזה ידיעה חזר ומצא אחר שכבר שכח ממנה, איזה נקודה בסוגיא נתבררה לו כל צרכה ואיזו נקודה עדיין צריכה בירור וליבון.

וכן שמעתי על שני ידידים שלמדו יחד שש שנים, אחד צמח לגדול בישראל והשני לא הגיע לאיזה מעלה מיוחדת בתורה. אותו שצמח לגדול בישראל נתן טעם לחילוק שביניהם: 'חברי למד בהתמדה בכל סדרי הישיבה, אבל אני מעולם לא סגרתי את הגמרא', כי בין שני סדרי הישיבה הייתה הפסקה של שני שעות, ובכל השעות האלו לא הסיח את דעתו ממה שלמדו קודם לכן. וכך חזר ושינן את לימודו בלא הפסק עד שצמח לגדול בישראל,

יב. כמו שנאמר (תהלים יט, טו) 'והגית בו יומם ולילה', והיינו הרהור כמו שנאמר (יהושע א, ח) 'הגיון לבי' (ביאור הגר"א שם).

אבל כשאנינו עוסק בתורה אלא בשעת סדרי הלימוד בלבד נמצא שאנינו מונח בקביעות בתורה הק'.

וביותר בעולם עכור כזה מלא תאוות והרהורים, שברחמיו נתן לנו השי"ת את תורתו הק' להתדבק בה ולהרהר בה יומם ולילה. וכמו שאמרו בתוספות (סוטה כא. ד"ה זה) שאף על פי שהתורה אינה שומרת על האדם מן החטא אלא בשעה שעוסק בה, אבל תלמיד חכם שתורתו אומנותו בוודאי שמור תמיד מן החטא, כי תמיד הוא מהרהר בה ואנינו הולך ארבע אמות בלא תורה.

ובוודאי לא מן החטא לבדו הוא ניצל, אלא כשהאדם שקוע בתורה הוא נכנס בתיבת נח ממש מפני מי המבול השוטף את כל העולם, ובזה פורק מעצמו עולם מלא של דאגות והרהורים, כל טרדות העולם אינם נכנסים למוחו ואינם מבלבלים אותו, מאחר שקיבל על עצמו עול תורה 'ער נעמט אראפ פון זיך א וועלט מיט דאגות. א וועלט מיט הרהורים'.

פירורין דנהמא דאורייתא

עלינו להחשיב ולייקר כל נקודה של תורה, כי היא מוכנה ועומדת אל מול עינינו, ועלינו להזהר שלא לבטל נקודות אלו של תורה ולזלזל בהם, וכמובא בזוה"ק (רע"מ פנחס דף רמד.) 'מאן דמזלזל בפירורין דנהמא וזריק לון באתר דלא אצטריך האי, כל שכן מאן דמזלזל בפירורין דמוחא וכו', וכל שכן וכל שכן מאן דמזלזל בפירורין דנהמא דאורייתא, דאינון קוצי אתוון ותגי אתוון', כלומר, כשם שאסור להשליך בזלזול פירורי לחם, וכל שכן פירורי מוח בפגם הברית, כל שכן שצריך להזהר משנה זהירות שלא להשליך בזלזול פירורים של תורה, אלא לייקר ולכבד פירורי דעת אלו, לחקוק אותם בדעתו ולטעום על ידם את טעם אור האמת.

אם האדם שומע איזה דבר תורה צריך לידע ולהאמין שהוא חלק מהתורה שקיבלה נשמתו במעמד הר סיני, ואיך יזלזל בה. וכל כך הזהירו על זה חז"ל

(עירובין סד.) עד שדרשו שהאומר שמועה זו נאה ושמועה זו אינה נאה מאבד הונה של תורה (יג).

וכן דרשו בזוה"ק (ויקרא ו:): את הפסוק הנאמר במתן תורה 'ויהי קול השופר הולך וחזק מאד' (שמות יט, יט), מלשון מחזיק [כמו שאמרו חז"ל 'כלי מחזיק ארבעים סאה'], כי התורה מחזקת סך גדול ועצום, 'דלית לך מלה באורייתא חלשא או תבירא דכד תסתכל ותנדע בה דלא תשכח לה תקיפא כפטישא דמתבר טינרין' - שאין לך מילה בתורה - ואפילו אם נראית חלשה או שבורה, שכשתסתכל ותעיין בה לא תמצא אותה חזקה כפטיש משבר סלעים], כי אין דבר בתורה שאינו חזק ביותר 'כפטיש יפוצץ סלע' (ירמיה כג, כט). 'ס'ליגט זייער אסאך אין יעדע ווארט פון תורה'.

ומסיים שם בזוהר הק', שאם האדם אינו מרגיש בגבורת התורה אלא נדמית לו כדבר חלש וריק בלי חשיבות, עליו לדעת שאין חלישות וריקנות זו אלא ממנו, כמו שנאמר (דברים לב, מז) 'כי לא דבר ריק הוא מכם' ודרשו 'אם ריק הוא - מכם איהו', כלומר, אם אתה מרגיש שהדבר ריק בלי חשיבות, ואין אתה רואה מעלה בדבר תורה זה, דע לך שאין זה אלא מפני שאתה לא הסכלת לראות את חשיבות הדבר תורה הזה.

הראשית מורה על חשיבות

אחד הדברים שבהם ניכרת החשיבות שנותן האדם לתורה הק' היא בדין קדימה. כשהוא צריך לעשות כמה עניינים ואחד מהם הוא למלא את סדר לימודו, יקדים לסיים את סדר לימודו ורק אחר כך יעסוק בשאר ענייניו.

יג. ואם נסתכל בדרשות שדרשו חז"ל את התורה הק' נראה שבכל אות של תורה מונחים תילי תילים של הלכות ואגדות, דברי תורה ומוסר בלי גבול, דוגמה לדבר נוכל לראות ממאמר חז"ל (שבת פח.) שדרשו את אות ה' שבתית 'יום השישי' שבמעשה בראשית, שהוא מרמז על יום השישי בסיון שניתנה בו תורה, שהיה העולם תלוי ועומד עד שניתנה תורה.

כמובא בגמרא (ברכות מ:) שאם יש לפניו שני מיני מאכל ומקדים לברך על אחד מהם הוא מראה בזה שהוא חשוב יותר.

משל למה הדבר דומה, אב ובנו שהלכו בדרך, במשך הימים כלתה הצידה מאמתחתם ורעבו ללחם. והנה הם נכנסים לעיר וקונים לחם להשביע את נפשם. אם האב אוהב את בנו כדבעי הוא מתיישב מיד על אם הדרך, משביע בראשונה את נפש בנו ומאכילו די צרכו, ורק אז מתפנה לאכול בעצמו. אבל אם הוא מתיישב מיד לאכול בעצמו ומניח את בנו להמתין, הרי זה סימן שאינו אוהב את בנו ואינו מרחם עליו כרחם אב על בנים. נמצאנו למדים שהקדימה היא סימן על חשיבות הענין בעיני האדם.

וכך הוא בתורה הק', כמובא בזה"ק (קדושים פז:) שעל התורה הק' נאמר (ויקרא יט, לב) 'מפני שיבה תקום והדרת פני זקן', כלומר, שצריך לכבד ולייקר את התורה הק' ולעמוד בפני ספר תורה בדרך ארץ, כי התורה קדמה לעולם אלפיים דור, ועל כן צריך לכבדה ולהקדימה.

חשיבות ה'תחילה'

אחר חורבן בית המקדש שאלו בני ירושלים: 'על מה אבדה הארץ', והשיב להם השי"ת 'על עזבם את תורתי', ופרשו חז"ל (נדרים פא.) 'שלא ברכו בתורה תחילה'. ותמה הר"ן וכי משום חטא כזה יחריב השי"ת את ירושלים. וביאר, שבזה שלא ברכו בתורה תחילה ניכר 'שלא הייתה התורה חשובה בעיניהם', ועל כן הסתלקה מעלת התורה הק' וכבר לא הגינה על ירושלים (י"י).

וביאור הענין. כי הנה בזמן בית המקדש הראשון עדיין לא סידרו חז"ל את סדר הברכות והתפילות. אבל כשהתורה הייתה חשובה אצל האדם אז

יד. וכמובא בט"ז (או"ח סי' מז סק"א) שבוודאי עיקר החורבן היה על עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, אלא שכל זמן שהגינה עליהם זכות התורה, עמדה זכותה ושמרה על בית המקדש, וכשהסתלקה שמירה זו התגברו עוונות והחריבו את בית קדשינו ותפארתינו.

מיד בקומו בבוקר היה מתרונן לבו לאל אמונה כי הנה הוא בא לעסוק בתורה הק', פותח בברכות התורה להודות להשי"ת שנתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכינו, ומיד יושב ושונה את פרקו. אבל כשהתורה איבדה את חשיבותה בלבבות ישראל, כבר לא הייתה ראשונה במעלה אצלם, ועל כן לא היו מברכים בה תחילה, ולכן כבר לא היה לה כח להגין על ישראל. והוא גם כן בדרך זו, שעיקר חשיבות התורה ומעלתה היא רק כשהאדם מחשיב ומייקר אותה, ויודע את ערכה, עד שהוא מקדים אותה לכל עסקיו לברך מיד בתורה הק'.

הלימוד הנפלא להבין 'תכלית שמים וארץ'

וכן איתא בשל"ה הק' (שער האותיות, קדושת האכילה אות קנב) על מאמר חז"ל (בראשית רבה בראשית א, ד) 'בזכות שלשה דברים נברא העולם, בזכות חלה, ובזכות מעשרות, ובזכות בכורים', שכולם נקראו ראשית, ועליהם הוא אומר 'בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ'. והקשה הרי מצוות אלו אינם אלא מצוות פרטיות בתורה הק' ולמה בשבילם בלבד נבראו השמים והארץ.

ומבאר השל"ה. כי הנה השי"ת ברא את העולם כדי שהגשמיות לא תהא אלא כלי שרת לרוחניות הבריאה שהיא התורה, ולתכלית זו ברא את כל הבריאה כולה. וכדי לקדש את הגשמיות בדרך הזו, הזהיר את אותנו על התרומה 'ראשית דגנך תתן לו' (דברים יח, ד), וכן כשעושים עיסה ולחם הזהירנו 'מראשית עריסותיכם תתנו לה' (במדבר טו, כא), וכן בפירות האילן הזהירנו על שבעת המינים שהם החשובים שבפירות 'ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך' (שמות כג, יט), ושלש אלו מעידים ואומרים שכל הגשמיות אינה אלא כלי שרת לתורה הק' שבשבילה לבד נברא העולם. וזה תכלית הבריאה שנדע ונזכור מה היא החשיבות האמיתית של הבריאה.

נצייר לעצמינו איכר העובד בשדה, מזה חדשים ארוכים שהוא מעבד את שדהו, חורש ומעדר, משקה ומזרד, משגיח בשבעה עיניים על כל אילן ואילן

לראות אם גדל כראוי, והנה פורח פרח קטן, לבו מתרונן כי הנה יש שכר לעמלו. כאן מצווה התורה: 'טול פרי זה שביכר ראשונה בשדך - פרי ראשון לעמלך, והקרב אותו לפני השי"ת', למען יראו כל באי עולם שראשית הגשמיות וראשית ביכורי אדמתך היא הרוחניות, וכל הגשמיות אינה אלא מרכבה לתורה הק'.

וכך הוא חוזר ממעמד הביכורים שהתקיים ברחובה של עיר בכבוד של עושי מצוה, החליל מנגן לפניהם וכל העם מלווים אותו לבית המקדש 'אדם עד בית אלהים בקול רינה ותודה המון חוגג', עד בואו להקריב את 'ראשית ביכורי אדמתו תרומה לה'', וכך הוא חוזר ושב לביתו ולאדמתו בהסתכלות אחרת לגמרי, הוא רואה בפירותיו מרכבה לתורה הק' וכלי לקיים מצוותיה, הוא כבר מברך אחרת לגמרי ואכילתו כולה רוחניות, והיא היא תכלית בריאת שמים וארץ.

צא וראה את כוחה של דין קדימה עוד מראשית ימי הבריאה, קין והבל הקריבו את קרבנם לה', אבל בזמן שהבל הביא את המובחר שבצאנו קין לא הביא אלא את הפחות שבחלקו. ואכן 'וישע ה' אל הבל ואל מנחתו, ואל קין ואל מנחתו לא שעה' (בראשית ד, ד-ה), כי כשהבל בא להביא קרבן להשי"ת הוא הביא את המובחר שבצאנו, ובזה הראה שהוא זוכר שכל מה שיש לו הוא רק מהשי"ת, כל נשימה ונשימה כל נקודה של חיים היא רק מהשי"ת, עבודת ה' היא עיקר החשיבות אצלו וכל עסקיו בגשמיות אינם אלא כלי לעבדו יתברך; 'רבנו של עולם איך אטעם דאך פון דיר. איך לעב פון דיר. און דיר צו דינען איז דאך מיין גרעסטע חשיבות. צו וואס האב איך די גאנצע גשמיות - נישט די צו דינען'.

אבל קין הביא מהגרוע שבחלקו, אוי לאותה בושה אוי לאותה כלימה, הרי השי"ת נותן לך כל טוב, וכל הגשמיות שיש לך הכל היא מידו הפתוחה הקדושה והרחבה, וכשזה בא לדבר שבקדושה אתה מקמץ את ידך שלא

להביא לפניו בתכלית הכבוד והחשיבות, אלא מהפחות... 'דער אויבערשטער געבט דיר אלעס, און דו קארגסט דעם אויבערשטער?

תן להשי"ת את ראשית יומך

והיא עצה נוראה לשעה ולדורות. כשהאדם נכנס בגשמיות יקח את ראשית הגשמיות ויקריב אותה ביכורים להשי"ת. כמובא בספרים הק' (מאור ושמש פר' שלח ועוד) על פסוק זה, 'מראשית עריסותיכם תתנו לה'', ודרשו עריסותיכם מלשון מיטה [כמו שנאמר 'אף ערשינו רעננה' (שיר השירים א, טז)], שכשהאדם קם ממיטתו תהא ראשית מחשבתו על עבודת ה', להכין עצמו לתפילה וכדו'. והוא בדרך זו, כי בזה הוא מגלה דעתו מה היא עיקר החשיבות אצלו, ודווקא הנהגה זו מעוררת בלבו את חשיבות התורה הק' ומסייעת לו לשעבד את כל יומו להשי"ת.

כי טבע האדם לשקוע בשינה, וכשאין לו איזה תכלית לקום בשבילה הוא נשאר עצל על מיטתו, כידוע שכשהאדם מאבד את שמחת החיים רח"ל הוא מרבה בשינה ואין לו סיבה לקום ממיטתו. ועל זה מזהיר הכתוב שיפריש האדם את ראשית קימתו להשי"ת, בתורה ובתפילה, ואפילו במחשבות טובות כמובא בליקו"מ (סי' נד) בגודל מעלת מחשבות קדושות מיד בהקיצו משנתו (ט').

'שטיי אויף כדי צו דאווענען פאר'ן אויבערשט'ן. שטיי אויף כדי עם צו לויבן. שטיי אויף כדי עם צו דאנקען. שטיי אויף כדי צו זיין דבוק אין עם...'. שטייסט און - גיי לערנען. שטייסט און - גיי דאווענען. שטייסט און - טרכאט הייליגע מחשבות... [קום כדי להתפלל לפני השי"ת. קום כדי לשבח אותו. קום כדי להודות לו. קום לשבח

טו. וזה לשונו: 'כך ראוי להיות מנהג יראי השם, תכף בבקר בהקיצו, קדם שיתחיל שום דבר, יזכר מיד בעלמא דאתי'.

ולתפלל. קום כדי להיות דבוק בו. קמת משנתך - לך לעסוק בתורה. קמת משנתך - לך להתפלל. קמת משנתך - חשוב מחשבות קדושות...].

השירה הנבחרת מכל השירים

ועל אחת כמה וכמה כשהאדם משכים לעסוק בתורה. כמובא במדרש (לקח טוב תהלים א, ו) על הפסוק (קהלת ז, יט) 'החכמה תעז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר', שיש להשיי'ת עשרה משוררים המנגנים לפניו בשירות ותשבחות, אבל הוא משיב להם: 'כולכם נעימים, כולכם זמרים, כולכם משובחים, כולכם ראויין לומר המנון [- שיר] למלך. אלא דוד יאמר על ידי כולכם, למה שקולו ערב יותר מכולכם, הדא הוא דכתיב 'ונעים זמרות ישראל'. כלומר מכל המשוררים האלו בחר השיי'ת בדוד המלך שישורר לפניו את זמירות כולם.

ואם נתבונן בשירת דוד המלך נראה שהנה דוד המלך הוא סוד תורה שבעל פה, כמובא בגמרא (עירובין נג.) שדוד היה דורש תורתו לרבים, עד שהרמב"ם (הקדמה למשנת תורה) מונה אותו בשלשלת מוסרי התורה מדור לדור, וכמובא בזוהר הק' שדוד המלך היה סוד תורה שבעל פה. וזה היה הנעימות הנפלאה ששורר בה דוד המלך לפני השיי'ת, בשוררו לפניו יתברך בזמירות תורה שבעל פה. עד שבחר בו השיי'ת לשורר לבדו את זמירות כל המשוררים.

וכמובא (עיין ירושלמי ברכות פ"א ה"א) שבכל לילה היה דוד משכים ושונה תורה שבעל פה בקול ערב כל כך עד שכל מי ששמע את קולו היה נמשך אחר מתיקות ועריבות התורה הק' והיה קם לעסוק בתורה, וכך היה הולך הקול ומתפשט בירושלים עד שכולם היו ניעורים ועוסקים בתורה, וכל כך האיר דוד המלך את התורה שבעל פה, עד שאמרו בזוה"ק (שם) שבהסתלקותו נחשך אורה של תורה שבעל פה (טז).

טז. ועל כן כשהעלה את ארון הברית לירושלים היה מכרכר ומפזז בשמחה משונה מאד, כי הארון הוא סוד תורה שבכתב, שמונחים בו הלוחות הכתובות במכתב אלקים וספר תורה

בימי הספירה האחרונים - עת נעילת שער

הנה אנו עומדים בשלהי ימי הספירה הק', ודבר זה יכול להביא לייאוש רח"ל [א"ה: היינו מכח ההרגשה שלא פעלנו בימים הללו מה שהיה ראוי לפעול ולרכוש בהם], אבל באמת צריך לדעת שכל רגע מחמישים יום אלו של ספירת העומר הוא חלק מקדושת ימי העומר, כמו שנאמר על הימים האלו 'תמימות תהיינה' (ויקרא כג, טו), כלומר, שגם ברגע האחרון של ימי הספירה יש את הכח של ימי הספירה הק', ויכולים לקבל בהם את הארת ימי הספירה (יז).

ואדרבא דווקא רגשות קודש אלו שהאדם מתעורר בסוף ימי הספירה, להתחרט על העבר ולהכנס מיד לספור את ספירת העומר בהשתוקקות להשי"ת - הם הם עטרת תפארת של כנסת ישראל לקבל את התורה. וכמובא בשם מהרי"ד מבעלזא על לשון הפסוק 'מה יפו פעמיך בנעלים' (שיר השירים ז, ב), כי הנה פסוק זה מדבר מעת נעילת שער (כמובא בתיקון יח, דף לה:). באותה עת עומד כל אחד מישראל ומתבונן איך עברו עליו הימים הנוראים. חודש אלול. ראש השנה. עשרת ימי תשובה. והנה גם יום הכיפורים עומד וחומק מבין אצבעותיו. געוואלד. געוואלד. פעימות הלב דופקות בחשש ובמרירות. בחרטה על העבר ובקבלה על ההווה והעתיד. בפעימות לב אלו משבח השי"ת את כנסת ישראל וחומד את הדר זיו יפיה.

(כמובא בבבא בתרא יד.). וכשדוד היה רואה את התגלות התורה שבכתב, נעשה יחוד נפלא

בין תורה שבכתב לתורה שבעל פה ועל כן פרצה השמחה הפלא ופלא.

יז. עוד עצה יש, להכלל יחד עם חברים מקשיבים, לקבל יחד את התורה הק', כי על ידי שכל אחד מסיר מליבו כל רגש של פירוד ושנאה כלפי חבירו, מאיר בליבו גם ההשתוקקות של חבירו ואת ההארות שמאיר השי"ת בחבירו. ועל אחת כמה וכמה כשמתקשרים יחד לצדיקים המופלגים - הדעת הכולל, אשר זה המאיר באדם את הארת התורה הק' בשלמות.

כעת הגיע את נעילת שער. אנו עומדים בשלהי ימי הספירה. קול דודי דופק פתחי לי. דווקא פעימות לב אלו שלקראת חיתום ימי הספירה. פעימות לב של חרטה על העבר וקבלה על ההווה והעתיד. הם הם המשלימות את עטרת תפארת כנסת ישראל שתתעטר בהם באיתערוותא דלתתא לקראת קבלת התורה. לקבל את התורה הק' יחד עם שפע רוחני וגשמי וישועות לנו ולכל ישראל.

הגנו שמורים לשטר לכל המאמץ
לדורות נפשוכם ממעיון שחרורו
של מלך הנאמן הצדיק שלום א'
כי הרובנו ושירדנו את ארץ בשר'

מבטמם חל

התכפרים
המשודרג

1

הכל המוכן

שעורים חדשים,
עמית דיומי, קמעים
נכורים, ועדכונים

2

אוצר השעורים

מאות שעורים
בסידור החדות
ובמערך

3

שאלות ותשובות

מאות שאלות
בעברית ה'
ועוד, שנשאלו
לאחרונה

4

ניצני אור

הכונס הקרים
ממורינו הגרוע
שיריב"א

5

הכל הגונה

שירה וגינה
במרתה כיו שול
הגה"צ שר"א

8

שירים חיים

שעורים
ובמערך

מומן אוצר השעורים המודרני - שלוחה 2

נושאים

אמנה
קדושת הברית
הורה
שבת קודש
שמיטה
מדות שירות
התחלות
הוראה
משנת ברסלב
ישוב העם
הענין הנכס
הכלית והברית
זכרון מלמא דאורי'

ספרים

פירי אבות
שעורים על הללים
ליקוטי מוהר"ן
סידור הר"ן
משנת נפש
ראשית חכמה
שערי קדושה
הסוד רבוע
אוצרות חיים

מועדים

ימים נוראים
חודש תשרי
הוכה
פזים
פסח
שבועות
שבועים
מ"ז בשבט
ל"ג בעומר
מפידת העומר
בין המצות
מסעי חללא

ארה"ב: 7011-477-605 // אירופה: 0634-373-300

08.3020.666

אמנו ארץ
קורא ארץ

ממעיות מרן
הנאמן הצדיק רבי
יעקב מאיר
שעכסער של ש"א